

Draken op je boterham gesmeerd

Het komt nogal eens voor, dat de vraag waarmee ouders voor hun kind bij de kunstzinnige therapie komen, is: “weerbaarder worden”.

Wat vragen deze mensen dan eigenlijk? Ze willen dat hun kind de kracht ontwikkelt om zichzelf in zijn eigenheid te laten zien. Maar ook dat het veerkracht ontwikkelt. Die maakt dat een mens tegenslagen kan verdragen en daar mee weet om te gaan.

In de kunstzinnige therapie had ik eens Marco¹, een jongetje van een jaar of zeven, die erg uit het lood geslagen was door de scheiding van zijn ouders. Het was een tener kind, met pientere oogjes. Hij nam alles om zich heen waar, en reageerde er op. Hij had daardoor niet veel energie over.

Toen ik hem een keer uit de gang kwam ophalen, had hij eigenlijk geen zin om te komen. Hij zei dat hij te moe was. Hij kwam bij me aan tafel zitten, legde zijn hoofd op zijn armen op tafel en was niet van zins iets te doen. Ik vroeg hem wat hij gedaan had, hoe het op school was geweest en stelde nog wat van dat soort vragen. Er kwam geen enkele reactie. Hij sloot zich af voor al mijn vragen en gezellige gebabbel. Dom ook, mijn gebabbel sprak hem aan in dat gebied van hem dat toch al veel te actief was: zijn hoofd, dat schreeuwde nu juist om rust! Dus vroeg ik hem niets meer, nam mijn boek en vertelde het verhaal dat ik al een tijd lang telkens aan hem vertelde. Het was het verhaal van Stan Bolivan.

Stan Bolivan trekt de wijde wereld in om eten voor zijn honderd kindertjes te halen. Op zijn pad komt hij een draak tegen. Stan is wel een beetje bang, maar gaat voor die draak staan en zegt: “Ik ben Stan Bolivan. De grote Stan Bolivan, ik ben een reus en heb mij in een mens omgetoverd. Ik eet rotsen bij dozijnen, en draken bij duizenden, lekker op mijn boterham gesmeerd.” En die domme draak wordt werkelijk bang van Stan. Stan heeft de moed om zelfs bij de draken in huis te logeren, en weet telkens met list de draken te slim af te zijn. De draken worden steeds banger en om Stan zo snel mogelijk hun huis uit te krijgen, beloven ze hem telkens meer zakken goud. Ten slotte laat Stan de draak al die zakken goud bij hem thuisbrengen. En dan leven Stan met zijn vrouw en honderd kindertjes rijk, gezond en gelukkig.

Ik vertelde het verhaal en zag hoe Marco af en toe glimlachte en fronste bij leuke of spannende gebeurtenissen, maar verder bleef hij met zijn hoofd op zijn armen liggen. Toen ik klaar was met het verhaal, pakte ik twee schilderplanken met papier er op, en maakte in alle rust de vellen nat. Ik legde een penseel naast zijn plank, en zette verf en potten water klaar. Ik begon rustig zelf te schilderen en vertelde er af en toe bij wat ik deed. Marco's hoofd ging ietsje omhoog om goed te kunnen zien wat er op mijn vel gebeurde. Na een tijdje ging zijn hoofd wat verder omhoog, en nog even later nam hij zelf zijn penseel en begon op zijn eigen vel te schilderen. Hij vulde eerst het vel met warme kleuren, en daarna schilderde hij de gevaarlijke draak en een stevige dappere Stan die de draak uitdaagde. Toen Marco klaar was liet hij me zien, dat zijn Stan een helm op had, om hem te beschermen.

Sprookjesbeelden werken diep door in de ziel van een kind. Het kind herkent diep van binnen zijn eigen draken, zijn eigen dappere Stan. We kiezen in de therapie een verhaal of sprookje dat past bij het kind. Het geeft het kind niet alleen een voorbeeld. Door er schilderend, boetsierend

¹Namen zijn in dit artikel gefingeerd

en tekenend zich zo mee te verbinden, versterkt het kind de positieve, opbouwende krachten in zich. Het wordt weerbaarder, het kan de gevaren en moeilijkheden die er nu eenmaal zijn, beter aan.

Marco had die dag een oplossing gevonden, om Stan tegen het gevaar te beschermen. Hij had daar nog wel hulp van buitenaf voor nodig: de helm.

In het verdere verloop van de therapie werd Marco steeds enthousiaster en energieker. Hij kreeg zelf leuke ideeën om het verhaal te verwerken met klei en andere materialen. Op zijn laatste schildering maakte hij een stevige vrolijke dappere Stan, en een klein draakje in de verte, waar geen gevaar meer van te verwachten was.

En Marco? Die was een stuk steviger geworden. Hij vertelde aan het eind van de serie, wel wat zenuwachtig, maar zonder haperen, aan de hand van zijn schilderingen, het verhaal aan zijn moeder en broertje die we voor de “tentoonstelling” hadden uitgenodigd. Hij kon wel wat draken aan nu!